

Instrukcja pobierania wymazu z oka do badań mikrobiologicznych

(materiał powinien być pobrany przez przeszkolony personel medyczny – w gabinecie lekarskim, izbie przyjęć, punkcie pobrań)

Zasady ogólne:

Infekcje oka mogą dotyczyć różnych struktur anatomicznych gałki ocznej, oczodołu i narządów ochronnych wzroku (brwi, powieki i gruczoły łzowe).

Wskazania do pobrania materiału z oka

Materiał pobierać w przypadku podejrzenia bakteryjnego zakażenia narządu wzroku, tj. ostre i przewlekłe zapalenie spojówek, przewlekłe zapalenie kanalików łzowych, ropne zapalenie gruczołu łzowego powiek („jęczmień”), zapalenie rogówki lub przed zabiegiem operacyjnym;

Objawy sugerujące ostre bakteryjne zapalenie spojówek:

- jednostronne zaczerwienienie, tkliwość oka;
- obecność ropnego, śluzowo-ropnego wysięku spojówkowego;
- obrzęk i przekrwienie spojówek;
- sklejanie rzęs i powiek (po nocy).

W przypadku zapalenia przewlekłego również:

- pogrubienie spojówek;
- stała, niewielka ilość wydzieliny;
- zapalenie brzegów powiek, brodawkowate lub grudkowe zgrubienia;

Badanie może być również zlecane u noworodków przy podejrzeniu infekcji narządu wzroku nabytych okołoporodowo;

Badanie powinno być zleczone (i najlepiej pobrane) przez lekarza okulistę.

Zasady ogólne pobierania materiału

- Materiał do badań bakteriologicznych należy pobrać przed rozpoczęciem leczenia antybiotykowego lub w przypadku braku skuteczności wcześniej zastosowanego leczenia;
- Przed pobraniem materiału należy wstrzymać się od stosowania kropli z antybiotykiem, sterydem na co najmniej 24 h;
- Materiał należy pobrać metodą wymazu za pomocą wymazówki z zestawu transportowego;
- Do pobrania materiału należy przygotować: wymazówkę z podłożem transportowym, jednorazowe rękawiczki, ampułki z jałową solą fizjologiczną (0,9% NaCl) lub jałową wodą.
- Przed pobraniem, jeśli jest taka konieczność, oczyścić powieki i ujście spojówek z zaschniętej wydzieliny za pomocą jałowych gazików nasączonych jałowym roztworem soli fizjologicznej lub jałowej wody;

- Aplikator z zestawu transportowego (wymazówkę) zwilżyć kilkoma kroplami roztworu soli fizjologicznej lub jałowej wody;
- Rozchyl delikatnie powieki i pobierz materiał ruchem obrotowym z ujścia worka spojówkowego lub zmian chorobowych na powiece unikając kontaktu ze zdrową skórą i gałką oczną;
- Następnie umieścić wymazówkę w probówce z podłożem transportowym;
- Wskazane jest pobranie wymazu z obu oczu (prawe i lewe) za pomocą odrębnych wymazówek nawet, jeśli zmiany chorobowe występują jedynie w jednym z nich;
- Na wymazówce zaznaczyć, w którym oku występują zmiany chorobowe;

Kierunki (nazwa) badania:

- Posiew materiału w kierunku bakterii tlenowych;
- Na zleceniu należy podać powód badania, rozpoznanie i czynniki ryzyka, wcześniejsze leczenie (informacja o stosowanych antybiotykach);

Warunki przechowywania i transportu

- Materiał najlepiej dostarczyć w ciągu 2 godzin od pobrania, transportując go w temperaturze pokojowej.
- Materiał pobrany na wymazówkę z podłożem transportowym można przechowywać w temperaturze pokojowej do 24 godzin.

Komentarz do badania

- Badanie dotyczy hodowli i identyfikacji bakterii najczęściej odpowiadających za zakażenia w obrębie oka; głównie: *Staphylococcus* spp., *Streptococcus* spp., *Moraxella* spp, *Haemophilus* spp., *Pseudomonas* i inne pałeczki Gram-ujemne z rodz. *Enterobacterales*.
- W przypadku wyhodowania i identyfikacji czynnika potencjalnie chorobotwórczego oznaczona jest jego lekowność (antybiogram).
- Posiew w kierunku bakterii tlenowych nie obejmuje hodowli *Neisseria gonorrhoeae*, *Chlamydia trachomatis*.
- W diagnostyce różnicowej zapaleń spojówek należy uwzględnić przyczyny np. wirusowe (adenowirusy, enterowirusy, coxackie), w przypadku których posiewy będą ujemne;
- Podobne objawy mogą dawać też choroby okulistyczne jak zespół suchego oka lub choroby alergiczne;